

Sakspapirer for Formannskapet

Saksnr.: Utvalg
231/07 Formannskapet

Møtedato
31.07.2007

HØRING - FORSLAG TIL UTVIDELSE AV PASIENTOMBUDSORDNINGEN

Arkivsaknr.
07/16709

Møtedato:
31.07.2007

Møtesaksnr.
231/07

Forslag til vedtak:

Formannskapet støtter rådmannens høringsuttalelse til helse- og omsorgsdepartementets forslag til utvidelse av pasientombudsordningen.

Saksutredning:

Bakgrunn

Helse- og omsorgsdepartementet sendte 23.04.07 ut et forslag til utvidelse av pasientombudsordningen på høring til ulike instanser. Høringsfristen er satt til 23.07.07.

Rådmannen vil i det følgende gjengi de viktigste punktene i høringsdokumentet, og synspunkter på disse.

Konkret foreslår departementet å utvide ordningen til også å gjelde kommunens helsetjenester etter kommunehelseloven (unntatt miljøretta helsevern) og kommunens sosialtjenester (unntatt økonomisk sosialhjelp).

Fakta

Kort om dagens pasientombudsordning:

- Har eksistert siden 1980, etablert av fylkene (sykehuseierne)
- Lovfestet i pasientrettighetsloven av 1999, §8.
- Omfatter i dag offentlige sykehus og spesialisthelsetjenester.
- Skal være pasientens talerør overfor spesialisthelsetjenesten, og skal arbeide for pasientens interesser og rettssikkerhet, og bidra til å heve kvaliteten på tjenestene.
- Det har vært etablert ulike forsøksordninger i enkelte deler av landet der også kommunale tjenester har vært omfattet av ordningen.

Departementets endringsforslag.

- Ordningen utvides til også å omfatte kommunale helse- og sosialtjenester etter kommunehelselov og sosialtjenestelov.
- Miljøretta helsevern (kommunehelselovens §4) foreslås unntatt da dette er en tjeneste som "...i hovedsak regulerer omgivelsene mer enn enkeltindividers rettigheter..."
- Økonomisk sosialhjelp (sosialtjenestelovens §5) foreslås unntatt da "...det er behov for en helhetlig gjennomgang av ulike rettssikkerhetsordninger for brukere av NAV-kontorene". Departementet etterspør konkret høringsinstansenes syn på dette.
- Departementet foreslår at den utvida ordningen skal kalles "Helse- og sosialombud".
- Det foreslås at tjenesten stillingsmessig utvides med 1 stilling i hvert fylke, bortsett fra i de 5 mest folkerike fylkene. Oslo får 3 stillinger, og de 4 "nest største fylkene" får 2 stillinger hver.

Rådmannens kommentarer:

- Rådmannen støtter i utgangspunktet forslaget til utvidelse av pasientombudsordningen til også å gjelde kommunehelseloven og sosialtjenesteloven.
- Rådmannen foreslår at også økonomisk sosialhjelp går inn i ordningen, og at bemanning/ressurser tar hensyn til dette. Selv om fylkesmannen er klageinstans og tilsynsorgan i forhold til økonomisk sosialhjelp ser rådmannen det som svært viktig at det etableres ombudsordninger også for denne tjenesten. Selv om denne tjenesten er under endring i forbindelse med NAV-reformen (bl.a. gjennom kvalifiseringsstøtnadsordningen) mener rådmannen det er nødvendig å ha en ombudsordning for tjenesten, også for å følge med i utvikling av tjenestene og praktisering av ytelsesordningene i de ulike kommuner. Kontakt med brukerorganisasjoner er ofte problematisk og til dels fraværende i forhold til økonomisk sosialhjelp, og da er det viktig at det etableres ordninger som sikrer at brukerne kan gi uttrykk for praktisering av disse tjenestene gjennom en ombudsordning.
- Selv om ytelser etter lov om folketrygd er et meget omfattende tjenesteområde, bør departementet (AID) starte en drøfting omkring mulige ombudsløsninger i forhold til disse

Trondheim kommune

tjenestene/ytelsesformene. Dette er spesielt aktuelt dersom økonomisk sosialhjelp bringes inn i ombudsordninga i og med at denne ytelsesformen ligger tett opp til flere av trygdeytelsene.

- Det er viktig at ombudsordningen er ubyråkratisk og lett å nå. Mens mange av spesialisthelsetjenestene er sentrert i de store byene snakker vi her om tjenester som utøves i den enkelte kommune. Dette betyr i praksis at svært mange av brukerne som ønsker kontakt med ombudet må forholde seg til brev, mail eller telefon. Ordningen må ta hensyn til dette og sørge for fleksible og lett tilgjengelige løsninger for kontakt.
- Kommunale helse- og sosialtjenester er et svært omfattende tjenesteområde, langt større enn spesialisthelsetjenestene. Bare i Trondheim snakker vi om anslagsvis 50.000 enkeltvedtak i løpet av et år (inkl. økonomisk sosialhjelp). Å styrke ombudsordningen med kun 1 stilling i Sør-Trøndelag (rådmannen tar da utgangspunkt i at Sør-Trøndelag ikke er blant de fylker som får to stillinger) vil bety både et enormt arbeidspress for ombudet, og også en fare for at det blir stor avstand mellom ombudet og brukerne, både geografisk og formelt. Rådmannen vil derfor oppfordre departementet til å utvide antallet stillingshjemler i ordningen.
- Trondheim har et eget helse- og omsorgsombud. Rådmannen tar i denne omgang ikke stilling til hva som skal skje med kommunens ombudsordning, men vil gjøre dette i egen sak når statens ombudsordning blir vedtatt.

Uttalelser.

Rådmannen sender sitt forslag til høringsuttalelse til

- kommunens helse- og omsorgsombud
- rådet for funksjonshemmede
- eldrerådet.

Eventuelle uttalelser fra disse følger saken til formannskapet.

Rådmannen i Trondheim, 18.06.07

Tor Åm
kommunaldirektør

Harald Solbu
saksbehandler

